

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Dialecticam, siue Scientiam de Veritate, in decem libros
distributam

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

III. Multiplicitas rei vniuersalis propria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95210](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95210)

2 Neutrum horum vniuersale est propriè vniuersale: quis enim Deum summe vnum, & singularem, quis singulos orbes cælestes, quis item editas à nobis voces destinatas, & particulares, nec minus singulares conceptus eis in mentium nostrarum penitralibus respondentes, quis tandem portenta desuper mortalibus minitantiā, & quæ est eorum singularitas, sensibus obuia in vniuersalibus ausit propriè numerare? Deinde neutrum eorum vniuersale est huius instituti, saltem qua alterutrum latissimè funditur, sed potius physica, metaphysica, Theologia: & aliarum facultatum, vt intuitu palam erit.

3 Quod ergo est propria ratione vniuersale, quod ad præsentem spectat materiam, est vniuersale in essendo, seu prædicando, veluti natura humana v. g. quæ est vna in multis, & in iis multiplicabilis, deque iis prædicabilis. Quocirca id definiri communiter adlolet, *vnum in multis*: Ita Aristoteles 1. posterior. cap. 1. text. 81. & 7. metaphys. text. 45. B. Thom. Scotus, & vtriusque sectatores: nostri etiam omnes: & vt breui expediam, ceteri scholastici, si fortè Nominales excipias. Porro autem tertium hoc vniuersale, vt ex proposita eius definitione liquet, tria complectitur, nempe vnitatem, multitudinem, ac modum essendi vnius in multis: de quibus ex ordine disputandum huius decursu tractatus.

CAPVT II.

Vnitas rei vniuersalis propria.

4 Vniuersale vnum esse, vel ipsa vniuersalis notio apertè indicat: Porro vnitas triplex est, nimirum accidentalis, quæ in aggregatione plurium sita est, & non tam vnitas est, quam multitudo: physica, quæ in modo physico partes interiecto ad intrinsecam, & mutuam earum perfectionem consistit: metaphysica, quæ in identitate aliquorum conceptuum est posita. Vnitas ergo metaphysica inferius explicanda omnium consensu ad vniuersale sufficit, quidquid sit, an esse debeat realis, vel rationis, virtualis, vel formalis, de quo in tempore. Vnitas autem physica aut accidentalis ad vniuersale non sufficiunt: Nam, si vnitas physica in modo vnionis sita vniuersale constitueret, hoc compositum ex corpore, & anima, Petrus v. g. & quoduis aliud eiusmodi indiuiduum, ac singulare, esset nihilominus vnum vnitatem vniuersali, quo quid magis absurdum? Rursus si vnitas accidentalis, siue aggregatio plurium rerum minimè vnitarum satis esset ad constitutionem vniuersalis, quodcunque ens per accidens, mundus hic v. g. foret vnus vnitatem vniuersali, quod omnes negant, & meritò: cum enim mundus hic singularis sit, vnitas autem singularis vnitati vniuersali opponatur, qui fieri potest, vt sit vniuersaliter vnus?

5 Deinde vnitas physica iterum alia est physica per se, alia physica per accidens: illa postulat vnionem substantiarum, hæc vero vnionem accidentis cum substantia. Priorem illam Caietanus, Villalpandus, & quidam alij ad vniuersalis essentiam exigunt, illiusque defectu concreta accidentalia, cuiusmodi sunt album v. g. aut nigrum, vniuersalia esse negant contemplatione suorum inferiorum. Cæterum apertè falluntur: tum, quia vnitas

per intellectum ad vniuersale formaliter constituendum sufficit omnium ferè confessione, estò iuxta omnes non requiratur: quidni ergo ad illud fundandum instar materialis, ac substrati sufficiat vnitas per accidens, cum hæc sit physica, & realis, illa verò tantum logica, & rationis, ac proinde minor: tum, quia carentia in communi ad hanc, & illam, est vniuersale quoddam, cum tamen nullam entitatem, ac per consequens, nec vnitatem veram, etiam per accidens habeat: tum, quia vnitas formaliter constitutiua vniuersalis est, vel solius rationis, vel virtualis, aut formalis; & omnis alia ad id muneris est impertinens, vt vel ipsi, quibus cum lis est, habent in confesso: quamvis igitur vnitas albi v. g. sit per accidens, vniuersali tamen non obstat: quod enim vnitas physica per se esse debeat fundamentum vniuersalis, quo id fundamento dicitur? tum demum, quia accidens quintum prædicabile, & vniuersale de medio tollunt aduersarij: haud ergo iniuria duximus, eos esse explodendos.

6 Præterea vnitas, alia est præcisua, qua res aliqua, ratione, seu consideratione nostra, aut quodammodo re ipsa, à multitudine præscinditur: alia positiua, quæ in positiua indiuiduatione sita est, & negationem omnem, aut præcisionem à multitudine anteuertit, & fundat. Vnitas ergo vniuersalis constitutiua debet esse positiua, & non merè præcisua, tametsi recentiores contrarium profiteantur. Assertum probatur: quoniā, vt mox videbimus, multitudo præcisua, & in mera præcisione ab vnitatem sita ad vniuersale nõ sufficit: igitur nec vnitas præcisua. Deinde si quis efformaret hunc conceptum: *essentia vel existentia de vtriusque distinctione reali*, & etiam rationis omnino dubius, is proculdubio nullum ab essentia, & existentia abstraheret vniuersale, nec essentia, & existentia per eum conceptum disunctiuam vnitatem vniuersalem haberent: & tamen ab vtriusque distinctione, & multiplicitate is conceptus præscindit, cum æque eam affirmet, nec eam neget, sed ab ea quodammodo abstrahat: vnitas igitur vniuersalis neuiquam esse potest mere præcisua. Quod autem obiciunt aduersarij, vniuersale esse vnum, non alia de causa, nisi, quia per conceptum eius effectiuum à multitudine, & distinctione inferiorum præscinditur, omni, vt sic dicam, falsitate est falsius: quin potius vnum est, quoniam ille conceptus inferiora tanquam positiue vna quodammodo concipit, de quo inferius.

CAPVT III.

Multiplicitas rei vniuersalis propria.

7 Quod ad multiplicitem attinet: aliquam ad essentiam vniuersalem requiri, nemo est, qui ambigat. Porro duplex est, realis, & rationis solius. Realem necessariam esse, & rationis non sufficere plerique doctores extra scholam Thomisticam affirmant. Quam tamen immeritò, suadetur primò, quoniam vniuersale non magis multiplicitem, quam vnitatem deposcit: at sola vnitas rationis ad illud sufficit: ergo, & id genus multiplicitas. Deinde secundò: *pars metaphysica hominis* est vniuersale comparatione, animalis, & rationalis, quæ tamen sola ratione distinguuntur: assumptum est in aperto: nam hæc prædicatio, *animal est pars metaphysica hominis*, est directæ: hæc vero

vero indirecta; *pars metaphysica hominis est animal*, vt ex ipsis terminis patet: ergo quia in prima prædicatione est superius, & vniuersale respectu subiecti, in secunda verò è conuerso: aut cedo, quid sit prædicationem esse directam, & indirectam?

8 Rursus tertio, numerus in communi est ratio vniuersalis, ac superior contemplatione binarij, ternarij, ac reliquorum: at binarius, & ternarius realiter non distinguuntur, cum vterque omnes unitates possibiles complectatur ex æquo: quod si rationem vniuersalem numeri, seu quantitatis discretæ neges, id ipsum de quantitate continua pari libertate asserere potero. Quarto: entis vt sic passio est ratio communis, & vniuersalis ad vnum, verum, bonum vt omnes in metaphysica supponunt; dum proprietatem entis in illa tria velut rationem communem in inferiora dissecant: sed vnum, & bonum re ipsa non distinguuntur inuicem, soliusque rationis beneficio sunt distincta. Quinto ad homines: obiectum vt sic est ratio vniuersalis, & communis ad obiectum partiale, & totale, in eaque finditur: at obiectum partiale, & totale sola ratione distinguuntur, cum vtrumlibet omnia obiecta, seu cognoscibilia, tum possibilia, tum etiam impossibilia claudat. Denique vt indicat Auicenna lib. 5. metaph. c. 1. est quoddam vniuersale, quod ex toto, & tam pro formali, quam pro materiali sumptum in intellectu duntaxat est, eique debetur soli: hoc autem aliud esse non potest, quam vniuersale, quod modo adstruimus, & cuius non tantum unitas sit intellectualis; verum etiam multiplicitas, ratione nimirum vnam, eandemque rem in diuersas scindente formalitates, eisque postea per alium actum tribuente vnionem, & confusionem quandam. Atque ex dictis facile solui possunt, quæ in contrarium obiici solent.

9 Multitudo iterum duplex est. alia positiua; quæ in cumulo unitatum consistit: alia præcisua, quæ in mera præcisione ab unitate, & indiuiduatione sita est, siue ea præcisio fiat beneficio intellectus, siue munere rei ipsius, quæ suapte natura à singularitate quodammodo distinguitur, & est formalissime non singularis. Multorum ergo sententia est, vniuersale non oportere esse ex conceptu suo positiuè: in inferioribus multiplex, sed satis esse, vt eiusmodi in iis sit, seu positiue, seu præcisue: quare naturam Gabrielis Angeli v. g. esse speciem: eò, quod à sua singularitate rei præcindibilis, ac per consequens præcisue multiplex, non aliter, atque è conuerso quod à multiplicitate præcinditur, eo ipso est ratione nostra, & præcisue vnum. Atque hinc emergit prima huius sententiæ probatio: nihil aliud requiritur ad vniuersale, quam præter unitatem multiplicitas inferiorum aliqua: sed quæ est præcisua, est multiplicitas quædam, vt explicatum manet, eaque naturæ conuenit Angelicæ; quid ni ergo ad hanc, & quamuis aliam vniuersalem efficiendam sufficiat.

10 Secundo probari solet eadem opinio: Gabriel Angelus, & Michael specie differunt: quoniam ergo vterque est species, esto neuter sit positiue multiplicabilis. Tertia eiusdem sententiæ probatio sic habet: natura illa Gabrielis Angeli, prout abstracta à sua singularitate non est singularis: ergo est vniuersalis, cum tamen non positiue multiplex, sed præcisue tantum. Quarto probari solet ea sententia: quia si per impossibile nullum esset animal præter hominem, hæc propositio, *homo est animal*, esset alius vniuersalis: haud autem speciei, quia eius prædicatum esset incompletum sicut modò, & non tota subiecti essentia: haud etiam differentia, pro-

P. Lyncei Philosophia Tom. I.

prij, vel accidentis, vt palam est: ergo generis: de huius ergo conceptu non sunt plures species: ac per consequens nec de conceptu speciei positiua pluralitas indiuiduorum. Ita de vniuersali quoad eius im- multiplicabilitatem positiuam sentiunt Caietanus 1. part. quæst. 13. art. 9. & in log. cap. de specie & in tract. de ente, & essentia cap. 4. lauellus 12. metaph. quæst. 14. Ferrara 2. contra gent. cap. 63. Sanchez tom. 1. log. q. 56. Ioannes à S. Thoma 2. p. log. q. 8. art. 3. & communiter alij Thomistæ.

Enimverò positiuam multitudinem inferiorum ad quoduis vniuersale requiri tuerentur Scotus in 2. distinct. 3. quæst. 1. & omnes eius asseclæ. Item Alexander, Alensis, Albertus, Argentin. Bonaentura, Carthusianus, & ex neotericis Auerfa quæst. 8. log. sect. 4. parum ab initio & plerique alij extra scholam Thomisticam: præsertim nostri, vt Suarez in metaph. disp. 5. sect. 2. Rub. cap. desp. q. 4. Conimbric. tom. 1. log. quæst. 8. in præfat. Porphyrij art. 3. Hurtado in log. disput. 5. sect. 3. Arriaga disput. 7. sect. 3. Molina 1. part. quæst. 50. art. 4. in comment. Balthazar Tellez in log. disp. 5. sect. 3. Franciscus Amicus in cursu Theologico. tom. 2. d. 3. & 6. atque apud eum alij plures.

Quorum ego sententiam certam arbitror, ac manifestam. Namque in primis ex opposita sequitur, Deum esse vniuersalem, quippe cuius essentia ab unitate, & singularitate velut attributo quodam ratione nostra posteriori præcindi potest, atque adeo ita est vna, vt sit præcisue multiplex. Secundo ad homines: quia alias Gabriel Angelus non magis species, quam genus erit, cum non magis à pluribus indiuiduis, quam à pluribus præcindatur speciebus, nec magis illa, quam hæc sub eo fingi possint. Tertio demum; quia vniuersale est vnum in multis, quæ, aut re, aut certè ratione non fingente talia sint: at natura Gabrielis non est in multis Angelis re ipsa, vt constat, nec ratione etiam non fingente: nequaquam ergo est vniuersalis. Minor probatur, quia nunquam aliqua res ratione nostra non fingente in duas res diuiditur, sed solum in duas formalitates, alias Deus ratione nostra non comminiscens in plures Deos diuidi posset, & ita plures Dij verè essent, sicut ob solam distinctionem, & diuisionem rationis nihil fingentis plura attributa, nimirum immensitas, æternitas, &c. in Deo vere esse dicuntur. Maior probatur: quoniam ad vniuersale multiplicabilitas rationis confingentis plura sub ratione communi, quæ quidem sub ea esse nequeunt, prorsus est insufficiens; alias singularitas etiam Gabrielis vniuersalis esset, siquidem sub ea plura comminisci possumus inferiora: vniuersale ergo est vnum in multis, quæ re ipsa, aut ratione non fingente positiue sint multa.

Ad primum argumentum aduersariorum cum Hurtado plures respondent, naturam Gabrielis ab eius singularitate præcindi non posse, eò quod hæc sit de essentia illius. At perperam, quia singularitas est de sola essentia physica, aut iuxta aliorum phrasim metaphysica naturæ Gabrielis, quippe cum qua realiter, non verò virtualiter, aut ratione nostra, seu logicè identificatur: poterit ergo natura Gabrielis ab eius singularitate præcindi, sicut homo præcindi potest ab indiuiduis, quæ per realem identitatem, & essentialiter physicè cohibet, & sicut vna formalitas Dei ab alia præcindiibilis est, æternitas v. g. ab immensitate, cum tamen singularæ earum omnes physicè includant, & solum logice excludant. Admissa igitur præcisione illa na-

turæ Gabrielis à sua vnitatē, & singularitate, merito cuius præcisiuè multiplex, haud propterea est vniuersalis, eo quod vniuersale suoapte ingenio multa positiue sub se, non vero præcisiuè possulet, vt nostræ rationes conuincunt.

14 Ad secundum respondeo: Vt duo specie differant, opus non est, vt species sint: tum, quia Petrus, & Buchephalus specie differunt, quin tamen sint species: tum à pari, vt aiunt: quia Petrus, & Paulus numero differunt, quin eorum alteruter numerus sit, & etiam accidentaliter dissident, quin eo ipso sint accidentia. Quamobrem ad differentiam specificam duorum satis, superque est, vt sub diuersis contineantur speciebus, sicut Gabrielem, & Michaellem contineri perpicuum est.

15 Cæterum aduersus hanc solutionem illa statim emergit difficultas, Angelos nequaquam multiplicari posse solo numero, adeoque in eis nullas esse species prædicabiles, & proprias, cum hæ respiciant suoapte natura inferiora omnino similia, ac tantum numericè diuersa, atque eatenus dissideant à generibus: Quæ cum ita sint, qui fieri potest, vt Gabriel Angelus, & Michael contineantur sub diuersis speciebus, quemadmodum ad eorum specificam differentiam oportet? Verum, etsi ita sentiant de Angelis B. Thomas 1. part. quæst. 50. art. 4. Capreolus in 2. dist. 1. quæst. 1. Egidius quodlibet. 2. part. 2. Soncinas 12. metaph. quæst. 51. & reliqui ferme Thomistæ, atque cum eis Abulensis in c. 29. numerorum, oppositum tamen est longè probabilius, illudque tenent auctores omnes, quos paulo supra laudauimus pro nostra sententia de multiplicata positiua inferiorum ad vniuersale requisita. Quamuis autem huius loci non sit verioris, & hac tempestate magis receptæ opinionis probatio, vnam tamen, vel alteram breuiter perstringo. Materia prima non est vnica radix indiuiduationis, vnitatiq; ac multiplicatis numericæ, vt clarebit in metaphysica: quidni ergo Angeli quantumuis materiæ expertes possint solo numero multiplicari? nam non, nisi ex falso illo principio oppositum huius consequentis inferunt Thomistæ. Rursus secundò: animi rationales, eorumque plures cognitiones, & amores, quantumuis spirituales, similes sunt, ac solo numero differunt: quidni ergo ita differre, & non ampliùs possint Angeli spiritus?

16 Atque hinc respondebis cuidam aduersus nos instantiæ, quæ sic se habet: Gabriel, & Michael Angeli specie differunt: aut ergò, quia vterque est species positiuè immultiplex: & sic aduersariis conceditur, quod tantopere intendunt: aut quia continentur sub diuersis speciebus, quarum alterutra fortitur inferiora positiuè distincta, & plura instar speciei humanæ, & equinæ: atque hoc admitti nequit: nam si qua inferiora positiuè multa, ac distincta inuicem speciebus Angelorum concedantur, maximè solo numero differentia, & similia prorsus: hæc enim, vel certè nulla ad quamuis requiruntur speciem: at huiusmodi inferiora locum non habent in Angelis. Verum in primis huiusmodi multiplicatam numericam, eamque puram putam in Angelis reperiri supponendum est cum communiori Theologorum sententia, cuius vnam, vel aliam probationem breuiter, & in transitu delibauimus supra. Deinde estò contrarium sit verum, quid inde? Certè dici potest Angelos differre specie, non formaliter, sed æquiualeuter, quoniam ita sunt dissimiles, ac res diuersarum formaliter specierum. Ex hoc autem haud sequitur, eorum aliquem etiam proptè præcisum à sua singularitate

esse speciem veram, & formalem, qua de agitur. Hinc suspicor B. Thomam, & quosdam etiam Thomistas antiquiorum, qui aduersus nostram de multiplicata vniuersali sententiam referuntur, ei fortassis haud refragari. Hoc enim duntaxat asserunt, Angelos nequaquam differre solo numero, sed esse necessario dissimiles, & quodammodo specie diuersos. Exindè autem, vt visum est, haud benè infertur, singulorum naturas esse species.

Ad tertium argumentum respondeo: natura Gabrielis Angeli, proptè ab eius singularitate præcisa, nec singularis, nec vniuersalis est, sed media inter vtrumque statum: in qua natura media ne ipsorum aduersariorum plerique repugnantiam agnoscunt vllam. Verum de hoc latius infra. Ad 4. argumentum, quo pro opposita sententia nullum melius, fiet satis lib. 9. traët. 2. cap. 2.

CAPVT IV.

Vltior explicatio multiplicatis illius quæ rei vniuersali proprie conuenit.

M Vltitudo iterum, alia est creata, alia increata: Hanc ad vniuersale non sufficere, illam requiri censet B. Thomas 1. part. quæst. 30. art. 4. & in primum dist. 19. quæst. 4. art. 2. & non pauci eius sectatores. Item ex nostris Molina 1. quæst. 28. art. 4. disput. 2. per totam, Vasquez tom. 2. in 2. p. disp. 158. cap. 8. num. 32. ad medium, Valentia tom. 1. disp. 2. quæst. 4. puncto 3. Balthazar Tellez in log. disp. 6. sect. 2. Cæterum oppositum est Durandi in 1. dist. 25. quæst. 2. Torrez 1. p. quæst. 29. art. 1. Henrici quodlibet. 5. quæst. 6. Bonauent. in d. 25. art. 2. quæst. 1. Alonfis 1. part. quæst. 26. memb. 4. art. 2. Capreoli in 1. dist. 25. quæst. 1. art. 1. Marsilij ibid. quæst. 28. art. 2. conclus. 2. Suar. lib. 1. de Trinit. cap. 3. & Rubij in log. cap. 3. de spec. num. 142. & 143. Posterior hæc sententia mihi magis placet. Primò, quia maior est distinctio realis trium personarum diuinarum, quamuis sint eadem vni tertio, quam duorum conceptuum sola ratione distinctorum: at hæc multitudo, ac distinctio ad vniuersale sufficit, vt superius vidimus: ergò & illa. Secundò, quia personæ diuinæ verè plures, ac distinctæ realiter sunt: ea igitur distinctio non minus, quam quæuis alia ad vniuersale sufficit.

Tertio, quoniam omnis multitudo vniuersalis vnitati commixta est, alias vniuersalis non futura: quamuis ergò personæ diuinæ vnitatem habeant in tertio, adhuc ab iis abstrahi poterit vniuersale quoddam. Quartò, quia eadem ratione inter multitudinem spirituales, & materiales, substantiales, & accidentales, completam, & incompletam distinguere, & alias vniuersali diseruire, alias ei pares non esse, quis arbitrari posset: quo tamen commento quod maius? Quapropter non video, cur ratio personæ diuinæ vt sic comparatione trium non sit vniuersalis.

Tandem multitudo, alia est entium, alia non entium, cuiusmodi sunt entia rationis ficta, vt hirco, ceruus, homo, equus, &c. nec non negationes, vt non homo, non equus, non audiens, atque etiam esse cæcum, surdum, &c. Solamque priorem sufficere ad vniuersale, posteriorem verò esse ad illud insufficietem, indicant aliqui Neoterici apud nostros Conimbricenses tom. 1. log. in cap. de genere q. 2. art. 1. Pro quorum sententia ita potest argui. Vniuersale